

tionem genericam est vniuersale in ordine ad plura, vt plura sunt: ergo secundum rationem specificam erit vniuersale per ordinem ad plura; vt plura sunt: sed species; vt iam alibi vidimus; non habet formaliter rationem plurimum, vt scilicet: ergo nec tantum plurimum: ergo Proprium, sicut in esse generico vniuersalis non constituitur per ordinem ad speciem, sed per ordinem ad individua illius: sic in esse specifico non per ordinem ad speciem, sed ad individua constituitur.

Ad primū

Argumenta: ad primum distinguo maiorem: habet rationem Proprii, vt est prædicatum, per ordinem ad speciem: concedo: vt verū est vniuersale, seu prædicabile, nego maiorem: & consequentiam.

Ad secundū

Ad secundum distinguo maiorem: formaliter nego, materialiter, concedo: hoc est: fundamentum huius prædicabilis necessitas debet esse passio propria; quæ ab essentia rei dimanât; atque adeo cum illa conuertibilis; ita vt talis conuertibilitas sit de eius essentia, vt prædicatum est, non vero vt est prædicabile, licet ad huius rationem præsupponatur: & in hoc sensu potest intelligi ratio Doctoris, quando arguit: Proprium est prædicatum: ergo vniuersale: & etiam in loco citato pro probatione maioris: de quo quæst. sequenti adhuc redibit sermo.

QVÆST. II.

An definitio Proprii quarto modo sumpta sit conuenienter data?

Et quod soli accidit, & omni, & semper: quem admodum homini esse risibile. Cap. eod.

VERITUR de definitione Proprii quarto modo dicti: an hæc definitio: scilicet, quod accidit omni, & soli, & semper, sit conuenienter data? Quod non videtur: quia non ponitur ibi genus Proprii, quod est vniuersale: nec ratio eius loco sui.

Text.com.

430

Item: ista ratio competit differentie vltimæ, & completiue speciei: quia illa conuertitur cum definito, per Arist. 7. Metaphys. ergo, &c.

Item: proprietas sic conuenienter diffinitur. nõ ergo Proprium: nisi per accidens

Item: accidens est distincta species a Proprio: ergo ille conuenienter ponitur in eius definitione.

Item: datur per copulationem: ergo est increpanda: per Arist. 6. Topic.

Item: diffinitur: cum sit intrinsece: potest esse vniuersum in omni genere: sed accidens non est vniuersum: quia tunc tantum essent duo generalissima: substantia, scilicet, & accidens.

Ad oppositum est Porphyrius.

Ad questionem dicendum: quod ista definitio est conuenienter data: quia per primam particulam, scilicet, accidit, habetur ratio prædicati; & modus prædicandi, scilicet, in quale accidentale: per omni, & soli, & semper; habetur conuertibiliter: & per has differentias descendit vniuersale in Proprium: vt patet in diuisione vniuersalis. Est etiam hæc ratio eadem illi, quæ ponitur ab Aristoteli. primo Topicorum: Proprium est prædicatum non prædicans essentiam conuertibiliter.

Cap. 4.

Sciendum est autem: quod accidens æquiuocè est nomen primæ intentionis, & secundæ: primo enim significat naturam extra animam, secundum quod Aristot. quinto Metaphys. diuidit ens in substantiam, & accidens. Secundo modo, adhuc est æquiuocum: vno enim modo, idem est, quod prædicatum non essentialiale: & sic est idem, quod esse, in, secundum quod esse, in, distinguitur contra dici, de, in principio Prædicamentorum: quia quod dicitur, de, est prædicatum essentialiale: quod est, in, non est essentialiale. Alio modo est intentio quædam sumpta à proprietate in re; sub quo, & eius opposito, intelligi potest illud, cuius est accidens, sine repugnantia. De accidente primo modo non loquitur Logicus, nisi per accidens: secundo modo ponitur in definitione Proprii: tertio modo est vnum vniuersale distinctum contra alia quatuor.

Text. cõ. 18 & inde.

Ad primum argumentum patet: per accidit enim intelligitur prædicari; per omni, de pluribus sub specie contentis: illa enim particula (in hoc, quod est vna, ex quo habetur conuertibilitas eius cum specie) dicit vniuersalitem eius ad omnia, quibus inest species, cuius est Proprium.

Ad

Ad secundum patet: quod differentia non accidit: quia prædicat essentiam: licet non per modum essentia.

Ad tertium dico: quod proprietas, vt est nomen primæ intentionis, non sic conuenienter diffinitur: sunt enim, quæ diffiniunt, secundum intellectum: ergo ibi sumuntur intentiones, quæ non diffiniunt rem primæ intentionis: quia sunt naturaliter posteriores ea: si sit nomen secundæ intentionis significans idem, quod intentio Proprii: illa non conuenienter diffinitur sic: quia illa significatur sub modo opposito ei, quo conuenit accidere actu.

Ad quartum patet: quia procedit de accidente tertio modo dicto.

Ad quintum dico: quod per omnia illa copulata: omni, & soli, & semper: debet intelligi vnum circumloquutum: scilicet, conuertibiliter: & non est inconueniens ponere copulationem ad circumloquendum aliquid in diffinitione.

Ad sextum patet: quia procedit de accidente primo modo.

Summa textus: simul & explicatio.

POST notitiam Proprii, quod sit, vel an sit habitum, quæst. præcedente: consequenter quærit Doctor quid sit, siue que sit eius diffinitio: & an sit conuenienter data illa, quam assignat Porphyrius de Proprio quarto modo sumpto: videlicet, Proprium est, quod accidit omni, & soli, & semper. Pro parte negatiua sex rationibus arguit: prima ostendit non esse bonam diffinitionem: quia nec genus, nec aliquid loco generis habet. Secunda probat ipsam conuenire alteri à definito: puta vltimæ differentia. Tertia eodem modo procedit: quia proprietas, quæ est prima intentio, per hanc diffinitionem diffinitur etiam: ergo talis diffinitio conuenit alij à definito, quod tantum per accidens per eam diffinitur. Quarta impugnat primam particulam, scilicet, ly, accidit, quæ est disparatum respectu Proprii. Quinta ostendit diffinitionem esse vitiosam: quia datur per copulationem contra Aristot. sexto Topicorum capite 13. Sexta tandem ostendit aliud eius vitium: quia diffinitum excedit partes diffinientes: cum oppositum debeat esse ex secundo Posterior. capite 17, quod probat: quia Proprium, sicut, & alia intentiones, reperitur vniuersum in omnibus nouem generibus: accidens vero non: quia tunc tantum duo essent generalissima: substantia, scilicet, & accidens: ergo incongrue ponitur accidens in diffinitione Proprii: quia si ponitur pro vno

significatorum, tunc Proprium excedit: si pro omnibus, non potest esse: quia accidens; vt sic, est æquiuocum: & æquiuocum, in quantum tale non diffinit. Igitur, &c.

Sed istis non obstantibus; statuit conclusio: nem dicens: quod prædicta diffinitio est conuenienter data: hanc probat per diffinitionis explicationem mirabilem: nam, inquit, per ly, accidit, habetur implicite ratio prædicati, & modus prædicandi: quia infra quæst. 2. de Accidente, hæc verba, inesse, adesse, vel accidere, important rationem prædicati in concreto: & idem dicere: Proprium accidit: idem est: ac si dicitur: est prædicatum in quale accidentale: per alia vero tria, quæ sequuntur: nempe omni, & soli, & semper: habetur Proprii conuertibilitas: quare, Logice loquendo, sensus diffinitionis est: Proprium est, quod prædicatur de pluribus in quale accidentale conuertibiliter. Et addit: quod hæc diffinitio Porphyrii coincidit cum diffinitione Philosophi primo Topicorum cap. 4. nimirum, Proprium est prædicatum non prædicans essentiam conuertibiliter.

Conclusio

Pro solutione argumentorum, pulchram distinctionem de accidente adducit: quæ ad binem sic reducitur: accidens aliud intentionale: aliud reale: primum est adhuc duplex: nam vel est prædicatum non prædicans essentiam: vel est quædam intentio sumpta ab accidentibus communibus, quæ quantum vniuersale constituit: accidens reale est, quod simul cum substantia diuidit ens reale: & hoc, ait, per se ad Metaphysici considerationem pertinet: per accidens autem ad Logicum spectare. Vnde accidens, quod ponitur in diffinitione Proprii, idem, quod prædicatum non essentialiale importat: & tale accidens potest dici vniuersum Proprium, & accidenti: nec inde sequitur esse tantum quatuor vniuersalia: quia numerus vniuersalium assignatur secundum species subalternas infimis propinquas, propriis nominibus, & non tantum genericè, nuncupatas: vt supra quæst. 6. vniuersalium vidimus. Et adhuc si esset æquiuocum adhuc loco generis poni posset: quia tunc diffinitur, non vt æquiuocum, sed vt nomen commune remote significans differentiam Proprii, & accidentis: & ita contrahitur per immediate addita: & sic est nomen commune contractum per specialia: quod sufficit.

Nota.

Ad primum igitur negat assumptum, explicatque clarius diffinitionem traditam.

Ad secundum similiter negat assumptum: quia differentia non prædicatur in quale accidentale, sed essentialiale.

Ad tertium eodem modo negat assumptum: nam proprietas pro prima intentione non potest per hanc diffinitionem diffiniri: nam quæ in ea ponuntur sunt termini secundæ intentionis, quibus prima diffiniri nequit: quia differentia præcedunt diffinitum naturaliter: secundæ autem intentiones naturaliter primas sequuntur. Et dato: quod proprietas sit abstractum Proprii, vt est secunda intentio: adhuc non potest esse hic diffinitum: tum quia diffinitio datur per terminos concretos habentes oppositum modum signi-

nificandi: tñm etiam, quia Logicus non diffinit, nisi intentiones in concreto.

Ad quartum negat, ly, accidit, esse disparatum: vt hic accipitur: quare argumentum procedit de accidente, vt est quintum vniuersale: & ideo nihil concludit.

Ad quintum responderi: quod licet sit in conueniens diffinire per copulationem denotando distinctas partes diffinitionis copulari: quia cū diffinitio dicat vnum conceptum simplicem: & ideo propositio, qua enuntiatur de diffinito debet esse vna, & perfecta: tamen non est in conueniens diffinire per copulationem circūloquente: vt optime declaratur in textu.

Ad sextum patet ex æquiuocatione accidentis: nam procedit de ipso primo modo accepto: vt patet.

QVÆST. III.

An proprium sit distinctum vniuersale ab accidente?

Nam etsi non rediat, semper tamen risibilis homo dicitur: non quod iam rideat, sed quod natus sit ad ridendum, hoc autem semper naturale est.

VERITUR, an Proprium sit distinctum vniuersale ab accidente? quod nō videtur: quia Propriū, vel est substantia; vel accidens: non substantia: quia omnis substantia est essentialiter eadem alij: vel essentialiter diuersa: Proprium non est substantia essentialiter diuersa à specie: quia tunc impossibiliter prædicaretur de specie: nec essentialiter eadem: quia tunc poneretur in diffinitione speciei: cum diffinitio totam exprimat essentiam diffinit: non autem ponitur: quia potest demonstrari de specie per eius diffinitionem.

Item: omne, quod est in composito, præter materiam, & formam, est eius accidens: quia hæc solam substantiam rei constituunt: Proprium est in composito præter hæc: ergo, &c.

Item: omne resultans ex compositione formæ cum materia est accidens: Proprium est huiusmodi: ergo, &c.

Item: è conuerso, quod omne accidens sit propriū: probatur: omne accidens diffinitur per subiectum, per Aristot. septimo Metaphy. ergo enuntiatur per se secundo modo, de illo subiecto, per quod diffinitur: quia hæc est ratio secundi modi per se, quando in ratione prædicati ponitur subiectum: ergo illud accidens, de illo subiecto potest demonstrari: quia sic sunt omnes conclusiones demonstrationis per se: ergo illud est Propriū respectu subiecti.

Item: sumpto aliquo accidente, quarto de illo: aut inest huic subiecto per se: & erit Proprium: aut non: sed per accidens per hoc, quod inest alij: aut igitur illi alij inest per se: & sic, est Proprium: vel si semper per accidens; procedetur in infinitum in subiectis.

Item: ad principale: Proprium diffinitur per accidens: ergo non differt essentialiter.

Item, accidens diuiditur per separabile, & inseparabile: Proprium videtur esse accidens inseparabile.

Ad oppositum est Porphyrius; & Aristotel. primo Topicorum ponens Proprium, & accidens, duo distincta prædicata.

Ad quæstionem dicendum: quod sunt distincta vniuersalia: quia accidentium, quædam sunt ab intrinseco: & hoc vel ratione materiæ; vt quantitas: vel qualitarum actiuarum; sicut qualitates sensibiles posteriores: quædam ab extrinseco: & hoc dupliciter: vel manent, à moto illo extrinseco: vt nigredo ab æstu: vel non manent: vt calor, vel figura aquæ, quæ sibi derelicta redibit ad propriam naturam: nullum istorum est Proprium: quia nullam istorum conuertitur: est enim defectus in aliqua trium particularum requisitarum ad conuertibilitatem; vel in omnibus. Est præter hæc accidens, quod inest speciei, ratione formæ: ita quod forma speciei est eius per se, & immediata causa: posita autem causa necessaria, & præcisa, & immediata, ponitur effectus; & amota, amouetur: ideo omni habenti formam speciei inest tale accidens, & semper: & non habenti formam speciei non inest tale: ergo est simpliciter conuertibile cum specie: & potest per diffinitionem de ea demonstrari. Proprium igitur, vt hic sumitur, est intentio applicabilis tantum accidentibus vniuersalibus.

Text. com. 4. 17. & 18.

mis: sed accidens, vt est quintum vniuersale; applicatur tantum alijs prius enumeratis; quæ dicuntur accidentia communia: vel quia communiter insunt subiecto, & alijs: vel communiter, id est, indifferenter insunt, & non insunt: siue sic, siue sic, non sunt conuertibilia. Sic igitur patet differentia istarum intentionum per se ex diffinitionibus earum: quia Proprium est prædicatum non essentialiter conuersum: & ideo sub eius opposito non potest intelligi illud, cuius est, siue repugnantia: quia intelligeretur immediata per se causa, & necessaria sub opposito sui effectus primi. Sed accidens est, quod adest, & abest: vel quod contingit eidem inesse, & non inesse: vt dicitur primo Topicorum: id est, sub quo, & eius opposito, potest intelligi illud, cuius est, siue repugnantia: quod dicit Porphyrius de accidente inseparabili, de quo minus videtur: quomodo abest vel adest: quia subiectum potest intelligi sub opposito; dicens: potest enim coruus intelligi albus; & æthiops nitens candore.

Ad primum argumentum dicitur: quod procedit de accidente, vt est res primæ intentionis: similiter secundum, & tertium.

Contra: tunc omne Proprium est accidens isto modo: quia cum nullum Proprium sit substantia: videtur, quod omne sit accidens: quod non videtur verum: quia accidens primæ intentionis, vel est concretum, vel abstractum: si abstractum, non prædicatur verè de secunda intentione: quia nec per se primo modo. Si concretum: contra: res primæ intentionis non denominant rem secundæ intentionis.

Ad hoc dicitur: quod accidens, vt est nomen primæ intentionis, est æquiuocum ad nouem genera: in hac enim, omne Proprium est accidens; tantum potest accipi pro accidente vnius generis: & nullum istorum vniuersaliter inest Proprio: quia Proprium; cum sit vniuersale ad Proprium in hoc genere, & in illo; pro omnibus distribuitur: & accidens stat tantum pro accidente vnius generis: significatur ergo: quod omne Proprium cuiuscunque generis sit accidens, accipiendo accidens pro vno significato: tamen hæc est vera. omne Proprium in hoc genere est accidens: accipiendo prædicatum pro vno significato.

Cap. de accidente.

to: & est hæc prædicatio reducibilis ad denominatiua: sicut vniuersaliter quando subiectum prædicatur de accidente: quia Proprium, vt est intentio, est accidens intentionale applicabile ei; quod prædicatur de ipso pro aliquo inferiori: sicut album est animal: si album inest alij animali.

Vel potest dici: quod prædicatio denominatiua vniuersale, & æquiuocæ, diuidunt prædicationem secundum se: quando subijcitur, quod natum est subijci; & prædicatur, quod natum est prædicari: cuiusmodi prædicatio non est, quando concretum subijcitur respectu sui subiecti. Contra hoc: accidens diuiditur in intentionale, & reale; & accidens intentionale prædicatur de omnibus illis quinque per se.

Potest dici: quod ista Proprium est accidens: non est vera: sumendo accidens, vt est quintum vniuersale: vt patet in solutione quæstionis: nec vt est res primæ intentionis: nisi prædicatione per accidens in vno sensu æquiuocationis: & hoc sumpto Proprio particulariter: vt dictum est in vltima responsione: est autem vniuersaliter vera: sumendo accidens pro accidente intentionali; scilicet pro accidente, quod est idem; quod prædicatum non prædicans essentialiter: sed vniuersaliter falsa est hæc: Proprium est accidens: vt hic est sermo de accidente; quod est quintum vniuersale.

Ad quartum dicitur: quod accidens determinans sibi subiectum diffinitur per subiectum; quod accidens vocatur septimo Metaph. accidens copulatum: vt solum respectu nasi: non quodlibet autem accidens est tale: vt album, vel alia accidentia communia.

Contra, in septimo Metaphy. probat Aristot. quod substantia præcedit omne accidens diffinitione: necesse est enim in vniuersali ratione, substantiæ rationem esse: quod non videtur intelligi tantum de copulatis: quia tunc non ostenderet ordinem substantiæ secundum se ad accidens secundum se: quod tamen ibi intendit: vt patet ex eo, quod concludit postea: quod sufficit determinare de sola substantia ad determinandum de ente: vt diuiditur in decem prædicamenta.

Item, vnius cuiusque, sicut est quod quid est; sic est diffinitio: ergo si aliquid acci-

Text. com. 17. & 18.

Text. com. 4.

Text. com. 5.